

זוהי גוון

פרשת

נח

תשפ"ה

רמזים על פרשת השבוע

מה בגליון?

הבוטח בד' נעשה אדם נח

צדיק תמים – בלתי לד' לבדו

נח הכניס לתיבה את כמות האוכל
הקטנה ביותר

מתי צריך לשנות ומתי לא לשנות

שליחת היונה – הקשר לנביא יונה

דברים לזכרו של אדמו"ר
הרה"צ ר' ברוך קצנלנבוגן זצ"ל
בן הרבי מלוצק (תל אביב) גלב"ע
ל' תשרי

בס"ד

הבוטח בד' נעשה אדם נח

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (ו ט)

נח' בגימ' 58,

הניקוד 16 סה"כ בגימ' 74,

המילה 'בטחון' בגימ' 75, שם הבטחון הוא 'עד' (74) כמרומו בפסוק "בטחו בד' עדי עד",

אדם נח, הוא בדור"כ בנ"א שבוטח בד',

אדם כזה שבוטח בד' הוא גם לא בהול והנה המילים 'לא בהול' גם כן בגימ' 74, שווה להיות אדם נח – לבטוח בד'.

❧

צדיק תמים – בלתי לד' לבדו

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" (ו ט)

הניקוד של "צדיק תמים" עולה בגימ' 42 כמנין שם מ"ב,

"את האלקים התהלך נח" - המילים "נח את האלקים" בגימ' 550,

במספר קטן בגימ' 55, מספר זה מסמל את יחוד ד', כמו שכתבנו בהרחבה על מספר זה, הרמוז בפסוק "הן לד' אלקיך השמים",

וכמו שאמרו חז"ל "הן יראת ד' היא חכמה" ואמרו חז"ל 'הן' – 'אחת', שכן ביונית קורין לאחת הן,

צדיק תמים – בלתי לד' לבדו,

דרך אגב, המילים 'נח את האלקים' עם הניקוד (116) = 666, יעוי' מה שכתבנו במקו"א על המספר 6 ובעשרות 60 ובמאות 600, שמסמל מצד אחד 'שקר' ומצד שני 'קשר' ויל"ע.

❧

נח הכניס לתיבה את כמות האוכל הקטנה ביותר

"וְאֵתֵהָ קַח לָךְ מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכַל וְאֶסְפַּתְּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לָךְ וְלָהֶם לְאָכְלָהּ" (ו כא)

הגר"א זצ"ל ב'שנות אליהו' שואל שלכא' יש כאן כפילות מדוע התורה חוזרת על המילים "אשר יאכל",

מבאר הגר"א זצ"ל ע"פ הגמ' יומא ה. שדורשת את הפסוק "מכל האוכל אשר יאכל" (ויקרא יא) אוכל שאתה אוכלו בבת אחת ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת", דהיינו, שהגמ' מפרשת שהכוונה על כמות האוכל המינימאלי שנצרך לסעודת אדם שזה כביצה,

על פי זה מסביר שהשיעור שהכין נח לכל בע"ח הוא המינימאלי כשיעור בליעתו דהיינו כביצה לאכילת אדם וכן לכל הבע"ח כל אחד כפי שיעור בליעתו והקב"ה ישלח את ברכתו "והיה לך ולהם לאכלה", (א.ה. ע"י שבת דף עו תבן כמלא פי פרה וכו', כל בעל חי מה הוא אוכל וכמה שיעור האוכל שלו, אמנם שם לגבי מאכל אדם כתוב שהוא שיעור כגורגרת ולא כביצה וצ"ע).

ומוסיף הגר"א זצ"ל דאם היה כמות אוכל לפי התיאבון של הבע"ח שרגילים לאכול, למה לא מוזכר הנס שהכל נכנס בתוך התיבה.

מתי צריך לשנות ומתי לא לשנות

"מן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָה טְהוֹרָה וּמִן הַעוֹף וְכָל אֲשֶׁר רָמַשׁ עַל הָאָרֶץ" (ז ח)

בגמ' ריש פסחים איתא "דאמר ר' יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו שנאמר (בראשית ז ח) מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה", ע"כ.

שואל הגר"א זצ"ל הרי בכל מקום בתורה מוזכרת במפורש המילה טמא, יעוי' בפרשת שמני לגבי החיה והבהמה הטהורה והטמאה,

ומתרצים בשם הגר"א זצ"ל, בדרך משל אם מדברים על אדם, לא מזכירים את גנותו ואף לא את שבחו שמא יבוא מתוך כך לידי גנותו, אולם אם באים להשתדך עמו והוא איש רשע וחוטא גדול ויבוא לשאול לצדיק בענין השדוך, אם לצדיק מוחלט שבאם יתן לו עיצה בעלמא לא ישגיח עליו והלוואי וישמע לו כשיגנה אותו, אז מה שהוא צדיק יותר יהא מדבר יותר! כל הרעות אשר יש בו, כדי שלא ישדך אותו וישאר הבן בכשרותו, משא"כ כשישדך אותו, יסיר את בנו מדרך ד' ויעביר אותו על דעת קונו וכל המחטיא נפש, גדול מההורגו,

וזו התשובה גם לדידן, שאם מדברים לגבי דבר שלא קשור להלכה כמו בפרשתינו והנושא מוזכר בדרך אגב, אזי מעקמים ולא אומרים בדיוק, כדי להמנע מלהזכיר דבר מגונה, אבל לגבי איסור והיתר התורה מחפשת לומר בצורה הברורה ביותר אפי' שזה שלא כדרכה, כי בדברים אלו צריכים יותר חיזוק.

[א.ה. ועי' ב'שערי תשובה' לרבינו יונה שהוקשה לו קושיא זו ותירץ עליה בתוך הדברים, זה לשונו: "ואמרו רבותינו לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו שנאמר (בראשית ז) ומן הבהמה אשר איננה טהורה. **כי בעת ההיא היתה בהמה הטמאה מותרת באכילה אך לא היתה טהורה לקרבן.** על כן נחשב לשון מגונה אם יגנה אדם הדברים אשר הם למאכל אדם". עכ"ל.]

בעניין זה עולה בזכרוני מה ששמעתי פעם ממו"ר המשגיח הגה"צ ר"ד יפה זצ"ל ששאל את הרב הוטנר זצ"ל מה זה כל ההתבטאויות של גדולי ישראל אחד על השני, אמר הרב הוטנר זצ"ל בתשובה קצרה שמכילה הכל: "הכל לצורך",

והדברים מבהילים,

ניקח כדוגמא, החזו"א זצ"ל פעם אמר על אחד מהגדולים שהיו בדורו, שהרבה מעיינים בספרי תשובותיו, אמר החזו"א זצ"ל ש-"הוא לא יודע אם מי שמאמין בשכר ועונש - האם אפשר לכתוב כזה ספר", הגר"ד יפה זצ"ל שסיפר לי זאת אמר: "אני לא חושב שאני מאמין בשכר ועונש כאותו מחבר",

ויש להבין מה באמת הפשט בחזו"א זצ"ל? האם לדעתו אכן המחבר הזה אינו מאמין בשכר ועונש רח"ל?

חשבתי לבאר את הדברים, הנה יש אשה שמחפשת היתר לעיגונה מבעלה, ורב פלוני התיר אותה, אמנם החזו"א זצ"ל סובר שאין ההוראה הזו נכונה והיא אשת איש גמורה, אם היתה מגיעה לחזו"א זצ"ל והיה אומר לה: "תראי, הרב שאמר לך את ההיתר הוא צדיק וכו' אבל הוא טעה", היא לא תהיה מסוגלת לקבל את ההוראה של החזו"א זצ"ל לאיסור ובשעת דחקה היתה סומכת על הרב המתיר, שהרי אפילו החזו"א זצ"ל מודה שהוא אדם צדיק וכשר, אמנם כעת כשהחזו"א זצ"ל התבטא עליו בכזה נוסח, הרי שבאותו רגע האשה לא תסתפק כלל האם יכולה להסתמך על פסק הלכה שלו.

עוד מעשה עולה בזכרוני ונספר אותו בלי להזכיר שמות, גם מפני שאין בזה נפק"מ וגם כי אנשים לא יאמינו, סיפר הגאון ר' מאיר גריינמן שליט"א שהיה אצל החזו"א זצ"ל ובדיוק לפני כן היה אצלו ת"ח ידוע שדיבר עמו בלימוד, ולאחר צאתו כשנכנס ר' מאיר שליט"א, החזו"א זצ"ל שיבח במשך זמן ארוך את אותו ת"ח והפליג בשבחו מאוד מאוד, לאחר שבועיים שוב הזדמן לו להגיע אחרי אותו ת"ח וכשנכנס אמר לו החזו"א זצ"ל שהת"ח הנ"ל על אף ידיעותיו ותורתו בכל זאת דבריו אינם 'תורת משה',

הגר"מ שליט"א התפלא הרי הוא שמע מהחזו"א זצ"ל שבועיים קודם לכן דברי שבח על אותו ת"ח, כשהביע את פליאתו לחזו"א וברצונו להבין את

סה"כ = 417 בגימ' זית.

רמז מעניין נוסף שיש כאן, שהמילים "וישלח את היונה" בגימ' 831

שזה בגימ' אלף במילוי (שה-ף) נחשבת ל-800 לפי מנצפ"ך) – 831

ומספר זה מסמל את גילוי כבוד השכינה ומרמז על אלופו של עולם עיין מש"כ בחוברת על גלות וגאולה.

אך מהו הסוד שמקשר בין היונה של נח ליום הכיפורים – איך שייכי אהדדי?

מצאנו בס"ד בחומש של הגר"א דברים נפלאים על זה,

זה לשון התיקון"ז (תיקון תו) [ויהי מקץ ארבעים יום וכו']. "דחמשין תרעין דחירו עמה לקבל חמשין זמנין דאדכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא ויפן כה וכה וכו' ואיהי משגיח מן החלונות (שה"ש ב ט), דאתמר בהון (מלאכי א ט) חלו נא פני קל ויחננו וכו' דאתמר בה ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ודא יום הכיפורים – ויפן כה וכה וכו' מציין מן החרכים (שה"ש שם) אלו עשרת ימי תשובה – וירא כי אין איש", ע"כ.

דהיינו ש-50 פעמים שמוזכר יצי"מ בתורה והם כנגד נ' שערי קדושה, הזוהר ממשיך ואומר שזה רמוז ב"ויפן כה וכה", (ובמקו"א כתב שזה כנגד קריאת שמע שיש בה כ"ה אותיות ונקראת ביום ובלילה דהיינו 'כה' ו'כה'), כנגד זה כתוב "משגיח מן החלונות מציין מן החרכים",

מבאר הגר"א זצ"ל ש"מקץ ארבעים יום" היינו מ' יום מראש חודש אלול, אז פתח את החלון, היינו 'חלו נא' לשון 'חלון', משום שביום הכיפורים חלונות התיבה שהיא תשובה עילאה פתוחים, וזהו 'ויפן כה וכה' רצה לומר מן החלון שהוא רחב שייך 'ויפן כה וכה',

העולה מן הדברים, שביום הכפורים הקב"ה משגיח מן החלונות היינו שכל הנ' שערים פתוחים, אבל בעשרת ימי תשובה זה רק בבחינת 'מציין מן החרכים',

[א.ה. ובזה נתבאר בס"ד מדוע הנ' של יונה היא כנגד האות ה' (כי היא במס' קטן 5) ולמה נכתב נ' ולא ה', אולי בא לרמוז על הנ' שערים הפתוחים כדי לקבל את השבים בתשובה].

פשר ה'סתירה' ביחס לאותו אדם, את השאלה הציג בפני החזו"א זצ"ל בנוסח כזה: "מה האמת, האם כמו שהרבי'א אמר לפני שבועיים, או כמו שהרבי'ה אמר עכשיו"??

ענה לו החזו"א זצ"ל: "תיקח את שני הדברים, תכניס לבקבוק ותערבב אותו היטב היטב וזו האמת"!!!

המסקנא של הדברים שגם אם פעם שמעו ביקורת על משהו מסוים, אין זה מראה על האדם באופן כללי וכן להיפך, אין שום סתירה בזה,

כמובן שאנשים שלא מבינים את דברי רבותינו מתבלבלים מהר מאוד,

שמעתי ממו"ר הגררא"א מישקובסקי זצ"ל שאמר: שמהתורה בלבד אין אפשרות להביא ראיה לשום דבר, כי תמיד יתכן להביא ראיה גם להיפך, ניתן להביא ראיה שאסור ללכת לצבא ואפשר גם להביא ראיה שזו מצוה, על כן הדרך לדעת מה כתוב בתורה היא לשמש את גדולי ישראל שהם יודעים מה היא דעת התורה האמיתית, אבל כיצד יודעים מי הם גדולי ישראל, בשביל זה צריך 'חוש הריח'.

שליחת היונה – הקשר לנביא יונה

"וְיָהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֶּבֶה אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב וַיֵּצֵא וַיָּשׁוּב עַד יְבֹשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֹתוֹ לְרֹאוֹת הַקָּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (ח ו-ח)

ספר 'יונה' נקרא ביום הקדוש "יום הכיפורים", על דרך הפשט הסיבה לכך היא ששם יש התעוררות לבני אדם שישוּבו בתשובה,

אמנם בדרך הרמז יש משמעות נוספת, דהנה כתב הזוהר הקד' על היונה ששלח נח מן התיבה בזה"ל: "וישלח את היונה – דא יום הכיפורים", זאת אומרת שהיונה שמובאת אצלנו בפרשה קשורה אף היא ליום הכיפורים ויש להבין את הענין,

עוד ראיתי פעם שבמילה 'יונה' מרומז שם הוי"ה, משום האותיות של יונה הם יו"ה משם הוי"ה והנ' היא מספר קטן ה',

עוד כתוב בזה"ק "וישלח את היונה והנה עלה זית טרף בפיה" – דא יום הכיפורים.

אולי יש לרמז –

דברים לזכרו של אדמו"ר הרה"צ ר' ברוך קצנלנבוגן זצ"ל בן הרבי מלוצק (תל אביב)

נלב"ע ל' תשרי

ברגע זה ועמדת דום, מעיניי זלגו דמעות בלי הפסק. היהודי הבין לנפשי והרגיע אותי: אל תבכה, יקירי, הרגע, אתה מהאנוסים של ימינו. נלך יחד הביתה שם נסעד סעודה מפסקת וגם נלך יחד לבית הכנסת ל"כל נדרי".

לאחר זמן כשהצליח להשיג רשות לנסוע לטשקנט מקום מגורי אחותו, היה זה בערב פסח, הלך אל גיסו (הרב ברוך סנדלר) שכיבד אותו בעריכת ה"סדר" ומה רבה הייתה שמחתם וגם שמחתו, כי לאחר ניתוק עשר שנים מכל וכל – ערך את הסדר כהלכתו וכמשפטו, על כל פרטיו ודקדוקיו, גם בניגון המסורתי שהיה בבית אבותיו.

העלייה לארץ ישראל: אביו מרן האדמו"ר ה"בית אברהם" וסבו האדמו"ר הצדיק ר' יוסף דוד מלוצק צוק"ל עלו כבר מקודם [ראשון עלה האדמו"ר ר' יוסף דוד ואחר כך הצליח לדאוג אחרי השתדלות מרובה לבנו ר' אברהם] אבל בנם ר' ברוך ז"ל לא זכה לעלות מיד משום שהיה באמצע לרצות שנות מאסר ארוכות, רק לאחר סיום ריצוי העונש של כ-11 שנות מאסר ארוכות כשאביו וסבו כבר לא היו בין החיים או הצליח בדרך לא דרך לצאת מעמק הבכא, אולם כפי שזכיר בהמשך, אבותיו הספיקו להקים את כאן בא"י את בית מדרשם, ובכך גלגלה ההשגחה שכשהוא הגיע לכאן כבר נכונה לו הדרך להמשיך את מורשת אבותיו.

את כל חייו הקדיש עבור קרובי משפחתו שנשאר שם, וחזן מזה פעל רבות הן בשתדלנות מול גורמי השלטון כאן בארץ והן בדרכים אחרות למענם של יהודי רוסיה ובעצם זו הנקודה עליה סובב ציר חייו.

דבר נוסף וחשוב לא פחות בו פעל היה מורשת אבותיו, במשך עשרות שנים קיים את צוואת אביו צוק"ל לקיים מניין בבית כנסת על שמו של האדמו"ר מלוצק ה"בית אברהם" ולא זו בלבד אלא כל שנה במשך כל השנים קרוב לשלשים שנה ביום היאר צייט ערך הילולא בהשתתפות מוקירי זכרו ותלמידיו של האדמו"ר צוק"ל.

על פי עדותו של אדמו"ר שליט"א וכפי הנראה מהתכתבויות שונות היה לו קשר חם עם גדולי הצדיקים והרבנים כאן בארץ הן האדמו"רים הצדיקים לבית מודז'ין שהיו קרובי משפחתו {הקשר הוא דרך האדמו"ר ר' דן מראדוויל אשר הם מצאצאיו} והן עם האדמו"ר מסדיגורא שגם היה קרוב משפחה (כך כותב במכתבו לסבא – ש"ב, הרב מאיר גרוזמן שליט"א שאר בשרינו החשוב, עוד הוא מספר שהוא זוכר את השתתפותו של ה"עקבי אבירים" מסדיגורא בעת הלוייה), כמו כן מצאתי הרבה התכתבויות עם בית צ'רנוביל בקשר לעזרה ליהודים שנשארו 'שם' מאחורי מסך הברזל, גם היה בקשר רצוף עם הרבנים הרב שרייבמן והרב גרוסמן זצ"ל שהם עוד היו בקשר טוב עם אביו ה"בית אברהם",

קצת מתולדותיו: {נכתב על ידי נכדו על פי כתבים שנמצאו ברשותו ועל פי סיפורים מבנו יחידו אדמו"ר שליט"א, שם העלון "אהל ברוך" נקבע לזכרו ומרומז שמו רבי ברוך ושם רעייתו הצדקנית מרת לאה ע"ה}

הרה"צ ר' ברוך זצ"ל נולד בכ"ג תמוז, שמו נקרא בישראל 'ברוך' על שם אביו סבו (סבו היה - רבי מרדכי מבילורודקא ואביו) ה"ה האדמו"ר רבי ברוך מקונסטנטיין בנו של רבי יוסף מאוסטילה בן רבי מרדכי מנעשכזי זכותם תגן עלינו אמן.

בית הוריו: אביו ה"בית אברהם" וסבו האדמו"ר ר' יוסף דוד התגוררו בעיר 'לוצק' שם נולד. בימי המלחמה (מלחמת העולם הראשונה) הם עקרו משם, והסבא ר' יוסף דוד עבר לגור באודיסה בנו ה"בית אברהם" ומשפחתו הלכו בתחילה למקום אחר, ואחר כך כשנודע להם שהוא באודיסה באו גם הם לשם והתאחדו, בשעה שהסבא ר' יוסף דוד וה"בית אברהם" משמשים שתיים בכסא האדמו"רות.

סבא כנער צעיר החי תחת השלטון הרוסי שאף לעלות לארץ ישראל שם היה אפשר לחיות חיי יהדות ללא חששות, כפי שאמר בחקירתו – "הסבא שלי וכן הוריי עלו ארצה כיהודים יראי שמים שכל שאיפותיהם בחיים לחיות בארץ הקודש, לקיים חיים יהודים מלאים, ובבוא הזמן גם להיקבר בארץ הקודש", שאיפה זו הייתה נחשבת במשטר הרשע דאז לעבירה חמורה ובעוון כך נאסר על ידי המשטר. ומשלב זה ואילך כל חייו התגלגלו סביב הצלתו מעמק הבכא והצלת יהודים נוספים משם, הן פרק חיים זה שכלל 11 שנות מאסר והן בהמשך דרכו כשזכה כבר להגיע לארץ ישראל.

בתקופת המעצר היותר מאוחרת, לאחר שמונה שנים של ניתוק, ניתנה לו אפשרות לצאת מן המחנה (לצרכי המחנה, הממונים וכדומה), על תקופה זו הוא סיפר – קיבלתי אפשרות כה משמחת – "לקפוץ" לאחי שעבד ב... מה רבה הייתה השמחה בפגישתנו שהייתה קצרה למדי, לאחר שמונה שנות ניתוק בינינו. משהגיעה שעת הפרידה, העניק לי אחי "שי" – הוא ניגן בפסנתר של המפעל "כל נדרי", השומר האוזבקי שעמד מן הצד, התלהב מהמנגינה ה"ספרדית" היפה...

בתקופה זו מספר סבא – פעם אחרת נסעתי עם פקיד של המחנה לקנות מצרכים מיוחדים בשביל הנהלת המחנה ועשינו בעיר שלשה ימים. נסיעה זו היה בה דבר שלא אשכח לעולם. הלכתי ברחובה של עיר ובה לקראתי יהודי עטור זקן. אמרתי לו שלום, הוא החזיר לי שלום, ושאל: מאין יהודי? אמרתי לו מאודיסה ונתגלגלתי לאסטראחן – לאג כאסיר. אף אני, אמר, הייתי לפני המלחמה באודיסה, שימשתי שם כגבאי אצל הרבי מלוצק. אמרתי בהתרגשות מרובה: זה אבא שלי! היהודי התרגש אף הוא ושמחתו הייתה רבה לפגוש את בן הרבי, תוך כדי שיחה אמר לי: הידעת כי היום ערב יום הכיפורים? התאבנתי כולי

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס –
דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה: 0732951222, או בלחיצה פעמיים
כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו'
להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com
כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל